

מסורת הש"ס

א) צ"ק ע. טעונת לג.;
ב) [לקמן גל: 4.] וקדושין כד. וט"ן, ד) [בדפ"ס הגי' אמר שמואל'ן, ט) מ"ק יח. וט"ג. ו) גי' צ"ק דלמה, ז) ב"מ קכ.; קדושין טז, ט) [לעילי:];
י) ופי' לעיל יז: בתוס' ד"ה לאן, ט) וקדושין נט. מדרים כט:;
י) צ"ק, ט) ואמקרקעי צ"ק ועי' בתוס' צ"ק ע. ד"ה אמטלטלין כי שם כתבו דשמעתא דהכא ליכא לאוקומי בתקיעות, ז) [בד"ה כל לגבי;
ט) דגרסי צ"ק, ט) גי' ה"ל"ק ור"ע וט"ן מהרש"א, ט) [פרשה ור"א פ"י ג], נמי הוי צ"ק, ק) צ"ל אפי' איירי צ"ק.

הנהגות הב"ח

א) גמ' נ"ח כתבין אורכתא אמטלטלי כלי' וכן כרשיי:
ב) שם כפיסקא וזכר ונתנה האבות שמרין וכו' ונתנה רב הונא:
ג) שם דלמה שמואל' הלכו:
ד) שם ובשמואל אמר אין נטא פדוי אמר רבא דלוי עמלמ:
ה) רש"י ד"ה מני רב הונא טי' נמאלת פנימיה לידה וכו':
ו) ד"ה מת כהן וכו' קאי בס"ד ותיבת נמי נתקן:
ז) ד"ה עד שאלמו וכו' עד שינא דהא הכהן דיכול למר לן הן וכו' והניח אבא ס"ד:

שיטת מקובצת

א) כתבין: שתי נקבות וזכר כן אין כאן כי:
ב) מה הכן [ב"מ קכ ע"ג]:
ג) הכי מספקא ליה:
ד) שלפניו. ס"א של אחריה וכן גרס הרמב"ם:
ה) שלשים יום בחוקת:
ו) פדוי אמר רבה דכ"ע:
ז) הוי קדושין:
ח) ששים שנה ומעלה וגוי וגמרי במסכתא:
ט) כלמטה הימנו אצ"ב:
י) יהא לו ערך אות ג' נמוק:
יא) בכבוד ובכרית:
יב) ודמספקא ליה:
יג) שלשים שנוכל אין:
יד) שנופדה לאו חזקה:
טו) וחבא לא ס"א אינו:
טז) חשיב פרייה:
יז) ממתני דפרק:
יח) דנהרדעי דקמו שכיכול להקדיש פדיון כדמוכח:
יט) כדמוכח בבורכה:
כ) בקרקעות כגון שפדאו בקרקעות דאמקרקעי:
כא) חייב לו ואין:
כב) צריך עיון דלמא:
כג) ומפניו לא לתת:
כד) אפילו היכא דכפריה אומר כי טעמא משהו דהא דלא:
כה) טע' מה הכן בתוך:
כו) יתן כפי ערבי פסחים בסופו:
כז) לספק הכא כיון שכתב לא מוכר שהחיינו דצדצא קא מוכר פולגי רבנן על רשב"י גוי:
כח) שלשים שאם לא הוי גורסים כאן יום שלשים מנין היה להם לא החילוק אלא נראה דגרסי' ביום שלשים ומפרשי:
כט) אבילות חשיבא ככר קיימא:
לא) שלפניו וא"ת בריש החולין:

רבינו גרשום

בבא כל אחד בהרשאה ואמר ליה אי מת דיידי הוא אחרד לי ואי דחבראי הא נקטנאש הרשאה מיניה. אבל לתרי כתבין לא מצי עבדי הרשאה. דלכל חד אמר אנא לית לי אלא ה' סליים דחי: אדרכתא. הרשאה: היכא דכפריה. משום דמיחוי כשיקרא. תני רב הונא. מוסיף על מתניתין דאחת בכרה ואחת שלא בכרה של ב' אנשים וילדו כי'. מוסיף ב' זכרים ונקבה

אין כאן לכתן כלום דמצי אמר מי כלעים דהא ב' זכרים וילד לא מיחוי ליה:
מת הכן בתוך שלשים. בכבור דכל אשה קא מיירי:
כיום שלפניו. ופטור:
מה התם. במדבר כתי' ומעלה דחינו שלשים ויותר חדש הוי כ"ט ימים ומחצה ומעלה הוי יום א' היינו ל' יום ומחצה וחינו (כל אחד) [ואחר ל'] חייב אבל יום א' שלפניו ופטור:
ורי עקיבא מספקא ליה. אי גמרינן דמראיצטורף למיכתב למעלה בבי ערכין (משום דליחון) (הוי להו) ב' מתבין באין כחאת:
אבל לגופייהו מלמדן. דחדש דמדבר דכתיב ביה ומעלה ופדויו מבן חדש תחייבנהו בכבור אדם מישתעי ודלמא דמלמדן להכי מספקא ליה וקאמר ואם נתן לא יטול כר:
דיום ל' כשל אחריה ומותר בגיחון וחספורה:
מת. לאחר שלשים:
עד. שיאמרו לו [שלא] נפדה בין עבד בין אשה בין קטן נאנמין:
מידי דהוה אקידושי אשה. היכא דאמר לה תקדישי לי לאחר ל' יהויא מקדשת ואצ"ג דנתעכלו המעות קודם:
(בדתרצין התם):

ה) אולי צ"ל ומשהי מת ביום ל' הוי כיום שלפני ופטור.

יש בכור פרק שמיני בכורות

צנא כהרשאה. שני האצות כתבו הרשאה האחד לחצירו וצא צעל הרשאה ותובעו ממנה נפשך אם שלי מת החזיר לי את שלי ואם של חצירי מת החזיר לי את שלו שהרי יש לי הרשאה: **אדרינפא**. הרשאה אמטלטלי דהואיל ואינן בעין מיחוי כשיקרא שמא אין בידו משל זה

כלום וחמימי סהדי אשיקרא: **היכא דכפריה**. לזה למלוה תו לא כתב

מלוה הרשאה עלייהו משום דמיחוי כשיקרא: **סני רב הונא**. גבי שמי נשים של צ' אנשים שלא בכרו וילדו שני זכרים ונקבה בנמנמא אין כאן לכהן כלום ואע"ג דחד הוי בכור ממ"נ דאם האחת ילדה צ' זכרים האחד בכור ואם זכר ונקבה ילדה נמנאלת פנימיה (ט) וילדת זכר לבדו והוא בכור ואפ"ה הכן אינו חייב לפדות את עצמו דא"ל שמא אין אני בכור אלא כפרי: **כאיש אחד ושמי נשים לא משכחם לה**. דכיון דליכא חד בכור יהיב ה' סלעים לכהן להכי לא תני ליה דכל הני דתנא כאן אין כאן לכהן כלום שוין צין איש אחד ושמי נשוי צין בשמי נשים של שני אנשים: **במתני' מה הני כמוד ל' אצורות ודאין דעלמא קאי** (י) נמי: **יחוי**. דנפל הוה ולא מיחייב בפדיון עד לאחר שלשים: **כיום שלפניו**. אף ע"פ שנתן יחזיר לו: **גמ' ממדבר**. כתיב הכא (במדבר יח) ופדויו מנן חדש תפדה וכתיב במדבר (שס ג) פקוד כל בכור זכר מנן חדש ומעלה: **ומעלה**. משמע לאחר שלשים:

מספקא ליה. אי גמרי מהתם דמדאיצטריך ומעלה בערכין אם מנן ששים י' ומעלה וגוי וגמר במסכת ערכין (דף יח). שנה שנה לג"ש שכסם ששנת ששים כלמטה הימנו להחמיר אף שנת חמש ושנת עשרים כלמטה י' אע"ג דלהקל והוא הדין לענין צן חדש דיוס ל' כלמטה אע"ג דלהקל ולא גמר חדש חדש ממדבר דלא יחא י' נערך עד לאחר שלשים: **הווי**. דערכין ומדבר סיני שני כתובין הבצין כאחד ואין מלמדין על פדיון הכן: **או דלמא כי אמר אין מלמדין**. שני כתובין הי"מ לעלמא דלא משמעתי וי' מבכור ודערכין כמו אי הוה כתב

חדש במידי אחרינא: **אבל לגופייהו**.

מדבר דאידי ואידי בצכור הוא משמעתי מלמדין ומדמספקא י' לן קאמר אם נתן לא יטול ואם לא נתן לא יתן: **לענין אצילות**. אם שני וכל בתוך שלשים י' אין אצילות חלה על אציו דלימור נפל הוא: **במתני' שלא נפדה**. דלא עביד איניש דפריק תוך שלשים עד שיצא רחיה: **לאחר שלשים בחוקם שנפדה**. דכהן הוי מוילא מחצירו והורע כחו: **עד שיאמרו לו**. לכן שזיה אציו בשעת מיתתו שלא נפדה ובאמירה סגיא צלא עדות גמורה דהך חוקה דמחזקינן ליה בחזקת שנפדה יי' לאו זו היא חוקה מעלייתא דרובא דאיניש לא עבדי למפרע חובו מיד והכא יי' לא שייך למימר עד שיצא רחיה (ז) דהכא יכול לומר לו הלא לכהן דעלמא יהיציה **אצא: שמואלו על אציו**. מנאות פדייתו של אצ זכ היתה על אציו שמת ומנאות בנו עליו: **גמ' דכ"ע**. אי אמר ליה מעכשיו יהא בנו פדוי לאו פדיון הוא אלא מתנה בעלמא דהא בתוך שלשים לא יי' שייכא פדייה ואי אמר בתוך ל' הרי לך המעות ולאחר שלשים יחול פדיון בני ואיתנהו מעות ציד כהן בעין לאחר שלשים ודאי פדוי כמאן דיהיב להו ניהליה השתא: **נפעלנו**. שאינן בעין: **אקידושי אשה**. דאי יהיב לה השתא מידי ואמר לה התקדשי לאחר שלשים יום הויא מקודשת כדאמרין במסכת קדושין (דף נט).

ואכלו ארי ביום שלשים דוקא הוא דסמכינן אדרבנן ושמא אפי' לענין אצילות

לא דכריש החולץ (יבמות דף לו): משמע דפשיטא לן מן התורה אפי' מת הוה החולץ וי"ל דהתם כנפל מן הגג או אכלו ארי כרצנן דפליגי ארצנן שמעון בן גמליאל כסוף ר"א דמילא אצל הכא כפיהק ומת דכולי עלמא מת הוא ומינהו א"פ"ה איירי הכא כנפל מן הגג כי התם אין לחוש דהכי נמי פסקינן כסוף אם לא היצא כרצנן שמעון בן גמליאל לענין אצילות להקל אף על גז דנאשת כהן דלא אפשר סמכינן אדרבנן ושירא צלא חליצה וא"ת דהכא מקילינן כל כך לענין אצילות אפילו

מ.מ.

ה"מ היכא דכפריה. תימה דלנישנא קמא כמרוצה (צ"ק דף ע). דלא מפליג צין כפריה ללא כפריה מאי איכא למימר וכן יש להקשות ממתני' י" פרק שבעת העדות (שבעות דף לג): **גבי איש פלוני כהן איש פלוני לוי דייק הא מנה לפלוני ציד פלוני חייצין** והא אמרת עד שישמע מפי מוצע ומשני צנא כהרשאה ופריך והא אמרי נהרדעי כו' הי"מ היכא דכפריה כו' ומינהו ההוא איכא לאוקומי כפקדון ללישנא קמא דנהרדעי יי' דכיון שיכול להקדיש כפקדון כדמוכח צפ' המוכר את הספינה (צ"צ דף פח). גבי ההוא דאייתי קרי לפוס נהרא הי"נ יכול להרשות דחד טעמא הוא כדמוכח יי' ויש לתרץ הך דשמעתין ט' [בנקרקעות] ואליצא ט' [דרצין] דאית ליה לקמן כפיירקין (דף נא). פודין כקרקעות ט' כמו שפודין כמטלטלי ט' דאמקרקעי ככצין אדרכתא דאמטלטלי דוקא לא ככצין דאינו צרשותו אי נמי איכא לאוקמה כרצי נתן דמדרינן נתן יכול להוציא מידו אם חצירו חייב יי' ואין לו מה לפרוע אי נמי איכא לאוקמה כגון שנתן אחד לחצירו כעמדה שלשמן ומינהו צריך עיון יט דלמא היכא דאין יכול להוציא מידו צבית דין לא תקון רבנן מעמד שלשמן כי היכי דלא תקון מעמד שלשמן כמחזה משום דלא ניתנה לגבות מחיים כדפרשיט בהחזול (צ"ק דף פט. ט') ועוד יש לתרץ דלמא אם שניהם מצויים לפנינו ומצויים י"ח לתת לאחר חייב להחזיר ולהוציא להעמיד צנא כהרשאה אלא כדי שיוכל האחד להוציא מידו כפני עצמו: **אב"ל בד"א כפריה ב"ת ביום שלשים כיום שלפניו ר' עקיבא אומר ר' יהודא ב"ר אב"ל ד"ה אע"פ ששנים יום ב' בתוך שלשים יום ב' דהיינו טעמא דלא ככצין לנהרדעי היינו משום דמיחוי כשיקרא כדאמרין כמרוצה (צ"ק ע.) וככתובות (דף פה). מוכח דלמיחוי כשיקרא לא חיישינן ובמרוצה [שם ד"ה אמטלטלין] הארכתי: **ב"ת יט בנו בתוך שלשים יום ב' יחזיר לו ה' סלעים**. פירש כקונטרס משום דנפל הוא ובחנם פירש כן דאפילו קיס לן ציה דכלו לו**

חדשיו צבן חדש חלה רחמנא: **ל"אחד שלשים אע"פ שלא נתן יום יי'** כפסחים בסופו (דף קא): אמרינן דאציו הנין מצרך שמים יתן לספק י' כיון שמת אם מצרך שהיינו מכיון דרובא לקיים המנאה ואין לתמוה אהא דלא מצריקין שחיינו על כל מילה ומילה כמו על כל פדיון הנין דשאני מנאות פדיון הנין דלא שכיחא: **ב"ת ביום שלשים כיום שלפניו ר' עקיבא אומר ב' צריש החולץ** (יבמות דף לו): אמרינן התם תניא ר"ש בן גמליאל אומר כל ששהה ל' יום באלס אינו נפל הא לא שהה כפיקא הוי ואיתמר מת בתוך שלשים יום ועמדה ונתקדשה אם אשת ישראל היא חולצת וצרכו הספרים גרסינן כסוף פרק דין אליעזר דמילה (שנת דף קל). מת ציוס שלשים וכן גורס יי' ר"י ור"ח גורס כן ונראה א' דגורס תוך שלשים דכיון דאמרי רבנן הכא יום שלשים כיום שלפניו ו"ר"ח משוי ליה כפיקא ופליגי רבנן ורבנן שמעון בן גמליאל גס ציוס שלשים מה לי ציוס שלשים ומה לי בתוך ל' יום גס כשאלמות? גורס תוך שלשים ומינהו כהלכות גדולות כמוד דציוס ל' אפילו פיהק ומת לא הוי נפל לרבנן ודוקא תוך שלשים הוא דאמרין במסכת שבת פיהק ומת דצרי הכל מת הוא משמע דגרסינן ציוס שלשים יי' ומפרשי מת כמשמעו פיהק ומת וקחשיב פיהק ומת ציוס שלשים כיון שחי כל כך כנפל מן הגג תוך שלשים ועוד יש לקיים גירסא זו אם כנפל מן הגג לענין אצילות ט' דהוי כצ' קיימא: **ב"יום שלפניו**. וא"ת הכן היא אינה חולצת וי"ל דהתם כנפל מן הגג או אכלו ארי כרצנן דפליגי ארצנן שמעון בן גמליאל כסוף ר"א דמילא אצל הכא כפיהק ומת דכולי עלמא מת הוא ומינהו א"פ"ה איירי הכא כנפל מן הגג כי התם אין לחוש דהכי נמי פסקינן כסוף אם לא היצא כרצנן שמעון בן גמליאל לענין אצילות להקל אף על גז דנאשת כהן דלא אפשר סמכינן אדרבנן ושירא צלא חליצה וא"ת דהכא מקילינן כל כך לענין אצילות אפילו

אין כאן לכתן כלום דמצי אמר מי כלעים דהא ב' זכרים וילד לא מיחוי ליה:
מת הכן בתוך שלשים. בכבור דכל אשה קא מיירי:
כיום שלפניו. ופטור:
מה התם. במדבר כתי' ומעלה דחינו שלשים ויותר חדש הוי כ"ט ימים ומחצה ומעלה הוי יום א' היינו ל' יום ומחצה וחינו (כל אחד) [ואחר ל'] חייב אבל יום א' שלפניו ופטור:
ורי עקיבא מספקא ליה. אי גמרינן דמראיצטורף למיכתב למעלה בבי ערכין (משום דליחון) (הוי להו) ב' מתבין באין כחאת:
אבל לגופייהו מלמדן. דחדש דמדבר דכתיב ביה ומעלה ופדויו מבן חדש תחייבנהו בכבור אדם מישתעי ודלמא דמלמדן להכי מספקא ליה וקאמר ואם נתן לא יטול כר:
דיום ל' כשל אחריה ומותר בגיחון וחספורה:
מת. לאחר שלשים:
עד. שיאמרו לו [שלא] נפדה בין עבד בין אשה בין קטן נאנמין:
מידי דהוה אקידושי אשה. היכא דאמר לה תקדישי לי לאחר ל' יהויא מקדשת ואצ"ג דנתעכלו המעות קודם:
(בדתרצין התם):

עין משפט ונר מצוה

ב ה א מ"י פ"ג מהלכות שולחן הלה א 1
טושי"ע ח"מ סומן קנב ספיף א וע"ש:
ב ב מ"י פ"יא מהל' צטרים הלה ל ועי' השגות וכו"מ סמג עשין קמד טושי"ע י"ד ס"י שה ספיף הלה:

ב ב ג מ"י שם הלה י טושי"ע שם ספיף י:
ב ב ד מ"י פ"יב מהל' אצל ה' י ופי"א ה' ין טור שו"ע י"ד סומן שג ספיף ה ופי' שער ספי' חן:
ב ב ה מ"י פ"יא מהל' צטרים ה' יט סמג עשין קמד טושי"ע י"ד ס"י שה ספיף י:
ל א מ"י שם הלה ג טושי"ע שם ספיף טו:
ל א ז א מ"י שם ה' יח טושי"ע שם ספיף י:
ל ב ז מ"י פ"ז מהלכות אשות ה' י טושי"ע אה"ע ס"ר מ ספיף א:

תורה אור השלם

1. ופרדיו מבן חדש תפדה בערפך כסף ונחשת שקלים בשקל הקדש בשירים גרה דהא:
במדבר יח טו 2. ויאמר י' אלי משה פקד י' בבר ובר לבני ישראל את מבן חדש ונקלה וקוץ את מספר שמתם:
במדבר ג מ

מוסף רש"י

אדרכתא. צ"ל אורכתא, הרשאה לשלן ושלטנות הוא כמו (צ"צ סקד):
בשנת פטוי אורכן, לשלון. אף כאן אורכתא השלטנא שהשליטו על בעל דית' לתובעו (שבושות אב"ל):
אמטלטלי. לפי שאין צעין והעדים מעדיין על מה שכמו מתמת שיש לי ציד פולני דין וכן (שם). דכפריה. אף כעציה מספקד לאמנן צבית דין וכפר לו (צ"ט ט) שכבר נשמע שהצבצב כפרי, דהשתא מחוי כשיקרא שחשמונו על מה שאמר זה שיש לי ציד פלוני כן וכן (שבושות שם) דמחי דמתמינן אשיקרא דיהיב ליה לשלח מידי דלית לי גבי האין (צ"כ שם) שני כתובים הבאים כאחד אין מלמדן. מלמא כהן אחד וגמורו כולו מנייה (קדושין כ) מדלדד ככציה לאדן ולא נלפא כהכריש ש"מ דוקא יתן קאלמר (פסחים חח). דכתיב בחזקה שלא נפדה. דכתיב ציה ובמדבר יח) מנן חדש תפדה. הלכך מתקמא בתוך שלשים יום לא שפדאו אציו, הלואי שיפדעו אדם חובו כמותו ומיני הני לפדות עצמו (ב"מ קכ). לאחר שלשים יום. מת לאחר שלשים סתמיה פדוי דפדלו האך כמותו (שם). עד שיאמרו לו. השכנים ידוע לנו שלא שפדאן אצין שזיה לזכ בשעת מותו, וגבי כהן לא שייך למיחוי ואני יצא רחיה, דכסן לאו בעל דתי הוי, דלא בעי אמר ליה לידק לא היצנא אלא לכהן אחר, ולכי פני עד שיאמרו לו ומשאריתו לו המנאה מוטלת עליו שיפדה הוא עצמו (שם). הוא לפדות. שלא שפדאו אציו (קדושין כב). מעכשיו אין בנו פדוי. היכא דלמא ליה מעכשיו יחול פדיון זה אינו פדוי (רש"י יב). לאחר שלשים יום. דלמא עכשיו אינו נתן מעות והפדיון לא יחול עד לאחר שלשים יום (שם). אע"ג דנתעכלו המעות. נתון שלשים יום דכי בעי קדושין למחל לתינייהו למעות אפי"ה מילי (קדושין טז).